

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/27/2022
Identifikačné číslo spisu:	6118289734
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6118289734.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a.s., Bratislava, Grosslingova 77, IČO: 31 351 026, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava - Staré Mesto, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanej: P. W., E. XX. A. XXXX, D., P. XXXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., Nové Zámky, M. Flengera 4, vo veci vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 8Cb/49/2018, v konaní o zaplatenie 245,69 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 2. februára 2021 č. k. 3Cob/83/2020-218, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 2. februára 2021 č. k. 3Cob/83/2020-218 a rozsudok Okresného súdu Kežmarok zo 6. augusta 2020 č. k. 8Cb/49/2018-193 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok, ako súd prvej inštancie, rozsudkom pre zmeškanie zo 6. augusta 2020 č. k. 8Cb/49/2018-193, zamietol žalobu a nepriznal žalovanej proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že predvolanie na pojednávanie nariadené na deň 6. augusta 2020 o 11.00 hod. bolo 2. apríla 2020 doručené do elektronickej schránky právneho zástupcu žalobkyne. Právny zástupca žalobkyne podaním zo 4. augusta 2020 ospravedlnil neprítomnosť žalobkyne a svoju neprítomnosť kolíziou tohto pojednávania s pojednávaniami vo veci vedenej Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 7Cb/14/2018 (súdu doručil predvolanie zo 17. júna 2020) a vo veci vedenej Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 21Csp/33/2020 (súdu doručil predvolanie z 8. júla 2020) a hospodárnosťou konania. Zároveň uviedol, že sa mu nepodarilo zabezpečiť vhodnú substitúciu na pojednávanie, avšak nepreukázal, či vôbec vyvinul snahu o jej zabezpečenie. Žalobkyňa sa na pojednávaní nezúčastnila. Žalobkyňa bola poučená o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti súdu rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie. Právny zástupca žalovanej sa pojednávania zúčastnil a navrhol rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne.

3. Súd prvej inštancie mal za to, že v súlade s právnym záverom vysloveným Ústavným súdom Slovenskej republiky v náleze z 13. januára 1999 sp. zn. I. ÚS 68/1998, nemožno akceptovať ako dôvod neúčasti právneho zástupcu žalobkyne na pojednávaní kolíziu pojednávania s pojednávaniami na iných súdoch. Súčasne súd podotkol, že v danom prípade žalobkyňa v ospravedlnení svojej neprítomnosti na nariadenom pojednávaní iba uviedla dôvod bez toho, aby zároveň požiadala súd o odročenie pojednávania, preto nebolo povinnosťou súdu postupovať podľa ustanovenia § 183 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

4. Rovnako za ospravedlniteľný dôvod neúčasti žalobkyne na pojednávaní súd prvej inštancie nepovažoval presvedčenie sporovej strany (jej zástupcu), že v pojednávanom spore by jej účasť na pojednávaní viedla k nehospodárnosti konania. Podľa názoru konajúceho súdu uvedené platí o to viac, že žalobkyňa (jej zástupca) presvedčivo nezdôvodnila, prečo sa nezúčastní na pojednávaní vo veci, v ktorej predvolanie prevzala už 2. apríla 2020 a uprednostnila pojednávanie vo veciach vedených inými súdmi, v ktorých predvolania prevzala oveľa neskôr. Avšak žalobkyňa zastúpená právnym zástupcom z radov advokátov sa nezúčastnila ani pojednávaniu uvedených v ospravedlnení (správne právny zástupca žalobkyne), čo je zrejmé zo správy Okresného súdu Liptovský Mikuláš a Okresného súdu Zvolen. Okrem toho súd dodal, že uvedeného konania sa právny zástupca žalobkyne dopustil už v štádiu predbežného pojednania sporu, kedy neboli splnené podmienky pre zamietnutie žaloby rozsudkom pre zmeškanie, a preto bol v poradí prvý rozsudok pre zmeškanie žalobcu zrušený uznesením zo 17. januára 2020 č. k. 8Cb/49/2018-157.

5. Súd prvej inštancie preto rozhodol o žalobe rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP, ktorým žalobu zamietol z dôvodu, že pre takýto postup boli splnené zákonné predpoklady. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP.

6. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, na odvolanie žalobcu, napadnutým rozhodnutím z 2. februára 2021 č. k. 3Cob/83/2020-218, odvolanie odmietol a žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Odvolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvej inštancie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu z 27. februára 2019 č. k. 8Cb/49/2018-112, zamietol žalobu a nepriznal žalovanej nárok na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, v ktorom namietala, že súd jej predvolanie na predbežné pojednanie sporu nedoručil a aj napriek tomu konštatoval, že sa predbežného pojednania sporu nezúčastnila, v dôsledku čoho vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. O odvolaní rozhodol odvolací súd uznesením z 12. decembra 2019 č. k. 3Cob/42/2019-154 tak, že vec vrátil súdu prvej inštancie, pretože odvolanie žalobkyne po jeho posúdení podľa obsahu vyhodnotil ako návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Súd prvej inštancie uznesením zo 17. januára 2020 č. k. 8Cb/49/2018-157, zrušil v poradí prvý rozsudok pre zmeškanie vydaný v tejto veci z dôvodu, že žalobkyňa ospravedlnila svoju neúčasť na predbežnom pojednaní sporu riadne a včas, a to podaním z 25. februára 2019, pričom dôvodom jej neúčasti bola rovnako kolízia tohto pojednávania s inými pojednávaniami. Následne súd nariadil v danej veci pojednávanie na 13. marca 2020 o 11.00 hod., pričom predvolanie s poučením z 20. januára 2020 bolo doručené do elektronickej schránky právneho zástupcu žalobkyne 22. januára 2020 o 11.40 hod. Právny zástupca žalobkyne podaním z 11. marca 2020 ospravedlnil neúčasť žalobkyne a svoju neúčasť na uvedenom pojednávaní, ktoré odôvodnil kolíziou tohto pojednávania s pojednávaniami nariadenými na ten istý deň, a to Okresným súdom Bratislava I na 12.30 hod. a Okresným súdom Košice - okolie na 13.00 hod., tým, že vhodnú substitúciu sa mu doposiaľ nepodarilo zabezpečiť, ale aj hospodárnosťou konania. Predmetné pojednávanie bolo najprv súdom prvej inštancie odročené na 29. apríla 2020 o 11.00 hod. a neskôr na 6. augusta 2020 o 11.00 hod. Právny zástupca žalobkyne podaním zo 4. augusta 2020 ospravedlnil neúčasť žalobkyne a svoju neúčasť na uvedenom pojednávaní, ktoré odôvodnil kolíziou tohto pojednávania s pojednávaniami nariadenými na ten istý deň, a to Okresným súdom Zvolen na 11.00 hod. a Okresným súdom Liptovský Mikuláš na 10.00 hod. s tým, že vhodnú substitúciu sa mu doposiaľ

nepodarilo zabezpečiť, ale aj hospodárnosťou konania. Právny zástupca žalovanej prítomný na pojednávaní konanom 6. augusta 2020 navrhol, aby súd rozhodol o žalobe rozsudkom pre zmeškanie žalobcu a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Krajský súd zhodne so súdom okresným zdôraznil, že je potrebné dôsledne rozlišovať medzi skúmaním naplnenia podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP a skúmaním dôvodnosti procesného návrhu strany sporu na odročenie pojednávania podľa § 183 CSP. Odvolací súd dodal, že ak žalobkyňa nežiadala o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie tohto pojednávania s inými pojednávaniami, iba poukázala na skutočnosť, že vzhľadom na iné pojednávania nariadené v rovnakom termíne sa nemôže zúčastniť tohto pojednávania a výslovne súhlasila s prejednaním veci vo svojej neprítomnosti, tak žalobkyňa v ospravedlnení zo 4. augusta 2020 kvalifikovala ako vážne okolnosti kolíziu iných pojednávaní s pojednávaním v danej veci.

9. Odvolací súd s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo/100/2011 a 5Obdo/26/2019 uviedol, že právny zástupca žalobkyne sa nezúčastnil ani jedného pojednávania nariadeného v danej veci; opakovane ospravedlnil svoju neúčast' rovnakými okolnosťami iba dva dni pred termínom nariadeného pojednávania napriek tomu, že tieto mu boli známe už oveľa skôr; nijako súdu nepreukázal, že sa snažil zabezpečiť svoju účasť na pojednávaní iným zástupcom na základe substitučného plnomocenstva, ale ani to, či v čase, keď sa mali konať tieto pojednávania zamestnával iba dvoch advokátskych koncipientov.

10. Na základe uvedeného odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa (resp. jej právny zástupca) neospravedlnila svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami, a teda v prejednávanej veci boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu.

11. Odvolací súd preto odvolanie žalobkyne odmietol a o trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 a 2 CSP.

12. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že procesným postupom krajského súdu, jej bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

13. Dovolateľka s poukazom na § 278 CSP uviedla, že podstatou rozsudku pre zmeškanie je kontumačné ukončenie konania v neprospech tej strany, ktorá sa o spor svojvoľne nezaujíma, pričom vážnosť okolností, ktorými sa ospravedľňuje neprítomnosť na pojednávaní, je vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu.

14. Dovolateľka poukázala na to, že jej právny zástupca podaním zo 4. augusta 2020 (t.j. 2 dni pred pojednávaním) oznámil súdu prvej inštancie, že ospravedľňuje neprítomnosť na pojednávaní (z dôvodu viacerých kolízií s inými pojednávaniami). Vzhľadom na aktuálny stav konania a v súlade so zásadou hospodárnosti jej advokát nežiadal o odročenie pojednávania, ale súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Dovolateľka v tejto súvislosti poukázala na prvý kontumačný rozsudok v neprospech žalobcu, ktorý bol zrušený uznesením Okresného súdu Kežmarok zo 17. januára 2020, č. k. 8Cb/49/2018-157, v ktorom v ods. 10 uviedol: „Žalobca svoju neúčast' na predbežnom prejednaní sporu ospravedlnil riadne a včas. V podaní doručenom súdu 25. februára 2019 požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti na konaní z dôvodu kolízie pojednávaní“.

15. Žalobkyňa má za to, že jej legitímne očakávanie, vychádzajúce z princípu právnej istoty, bolo v namietanom prípade ignorované a popreté, nakoľko jedno jej ospravedlnenie neúčasti na konaní z dôvodu kolízie pojednávaní z 25. februára 2019 bolo akceptované, avšak totožné ospravedlnenie zo 4. augusta 2020 akceptované nebolo.

16. Dovolateľka za nezákonný postup považuje aj to, že súdy oboch inštancií vyhodnocovali „vážne okolnosti“ v zmysle § 278 písm. b) CSP prostredníctvom interpretácie pojmu „dôležitý dôvod“ na

odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 CSP Tieto pojmy nemožno podľa dovolateľky za žiadnych okolností stotožňovať a zamieňať, keďže „vážne okolnosti“ v rámci inštitútu kontumačného rozsudku predstavujú inú kategóriu, než „dôležitý dôvod“ na odročenie pojednávania.

17. Neúčast'ou žalobkyne na pojednávaní totiž podľa dovolateľky nedochádza z jej strany k mareniu spravodlivosti, preto nebolo dôvodné uplatnenie sankcie v podobe vydania kontumačného rozsudku. Možnosť zúčastniť sa na súdnom pojednávaní je právom každého účastníka a záleží výlučne na ňom, či toto právo využije, alebo nie. Ak účastník toto právo nevyužije a z neúčasti na pojednávaní sa ospravedlní, súhlasí s tým, aby súd pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2011 sp. zn. 3Cdo/40/2011).

18. Dovolaťka dodala, že pri žalovanej sume necelých 250 eur a dopravnej vzdialenosti medzi Bratislavou a Kežmarkom navyše iba samotné hotové výdavky, spojené s účasťou advokáta na pojednávaní (cestovné výdavky, náhrada za stratu času, režijný paušál) prevyšujú hodnotu sporu. Pri zohľadnení navýšenia týchto výdavkov o odmenu advokáta a DPH je zrejmé, že rozhodnutie bez pojednávania alebo v neprítomnosti advokáta žalobkyne je najhospodárnejšie a voči žalovanej najústretovejšie. V tejto súvislosti poukázala aj na právny názor Krajského súdu v Trnave z 19. novembra 2019 sp. zn. 9Co/105/2019, podľa ktorého „ak žalobca nežiadal o odročenie pojednávania a súhlasil s rozhodnutím vo veci bez jeho prítomnosti, nemožno konštatovať, že žalobca bol doposiaľ v konaní pasívny. Žalobca použil prostriedky procesného útoku v súlade s ust. § 149 CSP (sudcovská koncentrácia konania), keď riadne pripojil a označil v žalobe, ako aj v podaní zo 14. decembra 2018 dôkazy, ktoré je potrebné vykonať a snažil sa ospravedlniť z pojednávania z dôvodu hospodárnosti. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie tak, ako to predpokladá ustanovenie § 278 písm. b) CSP“.

19. Dovolaťka preto považuje za iracionálne, aby bol rozsudok pre zmeškanie vydaný v konaní, v ktorom sa sporová strana o svoje práva aktívne zaujíma, predloží vlastné skutkové a právne tvrdenia, dôkazné prostriedky, reaguje na vyjadrenia protistrany, ospravedlní svoju neúčasť na nariadenom pojednávaní, v záujme hospodárnosti a efektívnosti nepožaduje odročenie a súhlasí s prejednaním veci v neprítomnosti.

20. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR zo 4. júna 2019 č. k. I. ÚS 233/2019-22, dovolateľka dodala, že je nevyhnutné dbať na to, aby boli vždy bezpodmienečne splnené všetky zákonné podmienky na vydanie kontumačného rozsudku. V opačnom prípade stráca štátny orgán (súd) legitimitu rozhodnúť v tzv. skrátenom konaní spôsobom, ktorý vykazuje negatívne prvky byrokratického rozhodovania. Dovolaťka týmto považuje za nepochybné, že rozsudok pre zmeškanie nemal byť vydaný a odvolací súd ho mal zrušiť, a nie odmietnuť odvolanie.

21. Na základe vyššie uvedeného dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok pre zmeškanie súdu prvej inštancie, zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie.

22. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadřila.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal spor a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné.

24. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

25. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

26. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Podľa § 428 CSP, dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

28. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

29. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutím bolo odvolanie žalobkyne proti súdom prvej inštancie vydanému rozsudku pre zmeškanie odmietnuté. Z tohto dôvodu je dovolanie voči napadnutému rozhodnutiu prípustné podľa § 420 CSP, pretože ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie v danom procesnom štádiu končí.

30. V posudzovanom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu vzhľadla dovolateľka v takom postupe odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, kedy tieto vyhodnocovali „vážne okolnosti“ v zmysle § 278 písm. b) CSP prostredníctvom interpretácie pojmu „dôležitý dôvod“ na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 CSP. Tieto pojmy nemožno podľa dovolateľky stotožňovať a zamieňať, keďže „vážne okolnosti“ v rámci inštitútu kontumačného rozsudku predstavujú inú kategóriu, než „dôležitý dôvod“ na odročenie pojednávania.

31. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak

a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

32. Civilný sporový poriadok upravuje rozsudok pre zmeškanie (nazývaný aj kontumačný rozsudok) ako osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý je následkom pasivity procesných strán (t.j. žalobcu alebo žalovaného) v sporovom konaní. Pod pasivitou je potrebné chápať neplnenie si základných povinností sporovej strany, čo v prípade žalovaného znamená nepodanie vyjadrenia k žalobe, či tak v prípade žalobcu ako aj žalovaného nedostavenie sa na pojednávanie bez včasného ospravedlnenia svojej neúčasti vážnymi okolnosťami. Na to, aby súd mohol takýmto rozsudkom rozhodnúť v neprospech jednej zo sporových strán však musia byť splnené podmienky.

33. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo 4. júna 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019-22 vyslovil názor, že rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie aj za splnenia všetkých procesných podmienok „nie je žiadúce najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti ustanovenia § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej).

34. Rozsudok pre zmeškanie žalobcu je novým procesným inštitútom zavedeným Civilným sporovým poriadkom a podľa zákonodarcu v zmysle dôvodovej správy je zavedenie takéhoto kontumačného rozsudku odôvodnené tým, že „Dôsledky kontradiktórneho sporového konania vyžadujú procesnú aktivitu oboch sporových strán zásadne rovnako, preto predkladateľ prikročil ku konštruovaniu sankcie za procesnú pasivitu i na strane pasívneho žalobcu“.

35. Jednou z podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu je skutočnosť, že žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť vážnymi okolnosťami. Zákonodarca pojem „vážne okolnosti“ ďalej nešpecifikuje a právna teória k pojmu „vážne okolnosti“ uvádza, že sú to okolnosti takej intenzity a závažnosti, ktoré znemožňujú účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz, úmrtie v rodine) s dôrazom, že „vážnosť okolností“ je vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1004).

36. Na druhej strane česká právna úprava používa v daných intenciách termín „dôvodné ospravedlnenie“, pričom právna teória zastáva názor, že ospravedlnenie žalovaného je dôvodné, ak tvrdí také skutočnosti, ktoré sú spôsobilé jeho neúčasť na pojednávaní súdu ospravedlniť (Bureš. J. - Drápal. L. a kol.: Občanský soudní řád, komentář, 7. vydání).

37. Dovolací súd konštatuje, že vyhodnotenie „vážnych okolností“ v zmysle § 278 písm. b) CSP prostredníctvom interpretácie pojmu „dôležitý dôvod“ na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 CSP, nie je správne. Ide o rozličné procesné situácie, kedy následkom vyhodnotenia „vážnych okolností“ v zmysle § 278 CSP je vydanie kontumačného rozsudku v neprospech žalobcu, a to bez ďalšieho. Tento inštitút je možné aplikovať jedine za prísneho splnenia všetkých procesných podmienok, medzi ktoré patrí pasivita žalobcu, za ktorú však nie je možné považovať doručenie takého návrhu, ktorým ospravedlňuje svoju neprítomnosť na pojednávaní a z dôvodu hospodárnosti konania výslovne žiada o prejednanie veci bez jeho prítomnosti.

38. Je pritom irelevantné, či v takomto návrhu uvádza advokát žalobcu ako jeden z dôvodov jeho neprítomnosti na vytýčenom pojednávaní v súdnej veci iné kolidujúce pojednávania alebo nie (ako v prípade žiadosti o odročenie pojednávania), nakoľko takýto procesný postup žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, ktorým výslovne z dôvodu hospodárnosti žiada o pojednávanie bez jeho prítomnosti (za podmienky, ak je takýto návrh doručený včas), nie je možné považovať za pasivitu žalobcu, resp. stratu záujmu na konaní. Vzhľadom na procesný útok žalobkyne v súdnom spore, ktorým k žalobe pripojila a označila dôkazy, ktoré navrhuje v konaní vykonať, ako aj všetky jej podania k vyjadreniam žalovanej strany, čím žalobkyňa neostala v konaní pasívna, by bol postup konajúceho súdu na základe prísneho výkladu splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie rýdzo formalistický (I. ÚS 233/2019).

39. Preto dovolací súd uzatvára, že by bolo procesne nesprávne, ak by konajúce súdy v procesnej situácii, kedy žalobca včas žiada o ospravedlnenie jeho účasti na pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania s výslovnou žiadosťou o vykonanie pojednávania bez jeho prítomnosti, tento vyhodnocovali

prostredníctvom interpretácie pojmu „dôležitý dôvod“ na odročenie pojednávania. Zároveň je možné zdôrazniť, že čisto formalistický postup súdu, ktorý by na návrh žalovaného automaticky rozhodol kontumačným rozsudkom pre zmeškanie žalobcu z dôvodu, že dôvodom neprítomnosti žalobcu nie je „vážna okolnosť“, by nebol v súlade s článkom 17 základných princípov, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

40. Preto ak v súdnej veci konajúce súdy dospeli k záveru, že žalobkyňa v ospravedlnení zo 4. augusta 2020 kvalifikovala ako „vážne okolnosti“ kolíziu iných pojednávaní s pojednávaním v danej veci, kedy advokát žalobkyne nijako súdu nepreukázal, že sa snažil zabezpečiť svoju účasť na pojednávaní iným zástupcom na základe substitučného plnomocenstva, ale ani to, či v čase, keď sa mali konať tieto pojednávania zamestnával iba dvoch advokátskych koncipientov, postupovali procesne nesprávne, ak čisto formalisticky vyhovel návrhu žalovanej a mali za to, že sú v danom prípade splnené všetky procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobkyne. A to s akcentom nielen na vyššie uvedené skutočnosti súvisiace s procesným útokom žalobkyne realizované v priebehu konania, ale aj doručenia ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania a výslovnej žiadosti o pojednávanie v jej neprítomnosti.

41. V súdnom prípade žalobkyňa pojednávanie nezmeškala z objektívnych dôvodov, ale naopak, nezúčastnila sa ho zo subjektívnych, odôvodnených a vopred súdu včas oznámených dôvodov, čím žalobkyňa nezostala v spore pasívna, preto podmienky pre aplikáciu inštitútu podľa § 278 CSP a vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobkyne, neboli v súdnej veci splnené.

42. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka dôvodne namietala nesprávne procesný postup konajúcich súdov pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalobkyne, z ktorého dôvodu najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP).

43. Keďže dôvody, pre ktoré bolo zrušené uznesenie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil Okresnému súdu Kežmarok, ako súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

44. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

45. V ďalšom konaní sú súdy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) právnym názorom dovolacieho súdu viazané (§ 455 CSP).

46. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.